

RIJEČ DANA

Azbest

NOVINAR I KOMENTATOR JUTARNJEG LISTA
ANALIZIRA RIJEČI, IZRAZE I POJMOVE

INOSLAV BEŠKER

Azbest je zajednički naziv za "vlaknaste vrste nekih silikatnih minerala", kaže Hrvatska enciklopedija, precizirajući da se "mnogo upotrebljava u tehnici" zbog posebnih svojstava, a ta su: "savitljivost, predivost, nesagorivost, otpornost prema višim temperaturama, slaba vodljivost topline, zvuka i

elektriciteta". Austrijanac Ludwig Hatschek je 1901. patentirao azbestcement i dao mu naziv eternit. Od eternita su proizvedeni crjepovi i ploče (1911.), lonci za cvijeće (1915.), vodovodne cijevi (1928.) koje su bile standardne za velike vodovode sve do sedamdesetih, te tipični valoviti

krovovi (1933.). Eternit se proizvodio i prodavao i u Hrvatskoj pod komercijalnim nazivom salonit. Azbest je korišten i za izradu vatrostalnih odijela ili štitova za vatrogasce i dr. Šezdesetih godina je ustanovljeno da azbestna vlakna uzrokuju niz smrtonosnih bolesti, prvenstveno u rudnicima

azbesta te u tvornicama koje su ga prerađivale. Najpoznatija je azbestoza, plućna bolest (fibrozna pneumomokonioza), koja zahvaća bronhiole i alveole, skraćuje dah a može i ugušiti. Koban je mesoteliom, neoplazija plućne maramice (pleure), koja se razvija sporo

(15-45 godina) a zatim u roku od 1-2 godine vodi u smrt. Azbest je i jedan od uzroka karcinoma pluća. Zbog toga je posljednjih decenija zabranjen te ga se odstranjuje i ondje gdje je davno ugrađen. "Azbest" je u hrvatskome posuđenica: "ásbesthos" na grčkome znači nesagoriv. ●